

Keskusjärjestöjen työurasopimus 22.3.2012

Työmarkkinaevaliokunta 28.3.2012

Jukka Ahtela

Hyvinvointi syntyy työstä

- Yhden vuoden lisäys keskimääräiseen työuraan pienentäisi valtiovarainministeriön arvion mukaan 5 prosentin luokkaa bkt:sta olevaa kestävyysvajetta 1 prosenttiyksiköllä eli runsaalla 2 miljardilla eurolla.
- Yksilön kannalta pidempi työura merkitsee parempaa eläketurvan tasoa.

Työelämäryhmän keskeiset esitykset

- Nuorten työllisyys
- Työssä jatkamista tukevien prosessien kehittäminen
 - Työeläkejärjestelmää koskevat toimenpiteet
 - Kuntoutusprosessit toimiviksi
 - Työterveyshuollon kehittäminen
 - Työterveysyhteistyö
- Työpaikkojen toimet työhyvinvoinnin edistämiseksi
 - Ikäohjelmat ja yksilölliset työurasuunnitelmat
 - Työhyvinvoinnin työkalut ja toimintamallit
- Osatyökyvyttömyyseläkkeet ja työssä jatkaminen
- Masto-hankkeen jatkotoimet

Nuorten työllisyys

(keskusjärjestöt, liitot, TEM, OKM)

- Nuorille työ- ja kouluttautumismahdollisuuksia yhdistämällä koulutusta ja työpaikalla tapahtuvaa oppimista. Keskusjärjestöt valmistelevat näitä asioita koskevat ehdotukset 30.9.2012 mennessä.
- Jäsenliitot tarkastelevat toimialakohtaisesti, miten nuorten työelämään pääsyä helpotetaan. Tavoitteena on saada aikaan nuoria koskevat työllistämissopimukset 30.11.2012 mennessä.
- Nuorten yhteiskuntatakuun toteuttamiseen ja koulutusmahdollisuuksien lisäämiseen alle 30-vuotiaille perusasteen koulutuksen varassa oleville on varattava riittävät resurssit ja koulutustarjonta.

Työeläkejärjestelmää koskevat toimenpiteet

- Työeläkelaitosten ja työterveyshuollon yhteistyön lisääminen (STM, keskusjärjestöt, työeläkelaitokset)
 - Selvitetään, miten työeläkelaitokset voisivat nykyistä tehokkaammin tukea työpaikan ja työterveyshuollon yhteisiä varhaisen tuen toimia
- Hoitoon pääsyn nopeuttaminen työkykyperustein (STM, työeläkelaitokset, Kela, VM)
 - Työeläkelaitosten pilottihanke yhteistyössä Kelan kanssa ja STM:n ohjauksessa. Hoidon korvaamiselle täsmälliset kriteerit. Lisäksi selvitetään hoidon toteuttamistavasta riippumaton palkansaajien tasavertainen verokohtelu.
- Työeläkejärjestelmän työhyvinvointitoiminnan pelisäännöt (STM, keskusjärjestöt, työeläkelaitokset)
 - Työeläkelainsäädäntöön työhyvinvointipalvelut määrittelevät säännökset, jotka selkeyttävät sekä työhyvinvointipalveluiden oikeudellisen aseman että palveluiden käytön yhtiöiden kilpailukeinona.

Kuntoutusprosessit toimiviksi

(STM, keskusjärjestöt, työeläkelaitokset, Kela)

- Työterveyshuollolle kokonaisvastuu kuntoutuksen koordinoinnista. Kuntoutusprosessien hallinta keskeiseksi osaksi työterveyshuollon laadunhallintajärjestelmää
 - Kuntoutuksen oikea-aikaisen käynnistymisen ja suunnitelmallisen toteutumisen varmistaminen

Työterveyshuollon kehittäminen

(STM, keskusjärjestöt, Työterveyslaitos, OKM)

- Työterveyshuollon saatavuuden parantaminen
 - Parannetaan työterveyshuollon saatavuutta pienillä työpaikoilla. Mahdollistetaan työterveyshuollon palvelut alasta tai työnteen muodosta riippumatta kaikille työntekijöille. Työterveyshuollon järjestämisen selvittäminen myös alihankintatilanteissa (tilaajavastuulaki). Selvitetään mahdollisuus kannustaa pieniä työpaikkoja työkykytoimintaan työterveyshuollon korvauskäytännön tai vakuutusmaksujen kautta.
 - Selvitetään mahdollisuudet saada käyttöön työntekijän terveystietoja sisältävä seurantaväline ("sirukortti"), joka helpottaisi erityisesti lyhyissä työsuhteissa työskentelevien työterveyshuollon järjestämistä ja seurantaa.

Työterveyshuollon osaamisen kehittäminen

- Kaikkeen terveydenhuoltohenkilöstön peruskoulutukseen lisää työelämän, työkyvyn arvioinnin ja sosiaalivakuutuksen tuntemusta
- Kaikkiin lääketieteellistä koulutusta antaviin yliopistoihin päätoimiset työterveyshuollon professorit
- Ammattikorkeakouluihin riittävää työterveyshoitajakoulutusta

Työpaikkojen toimet työhyvinvoinnin edistämiseksi

- Ikäohjelmat ja yksilölliset työurasuunnitelmat (Keskusjärjestöt, liitot)
 - Työmarkkinaosapuolet laativat raamisopimuksen mukaisesti yhteisen mallin työpaikkojen ikäohjelmia varten.
 - Työpaikoilla varmistetaan ikäohjelmien soveltaminen yksilötasolla esim. yksilöllisellä työurasuunnitelmalla (58-60 vuotta täyttäneille).
 - Alakohtaisesti selvitetään em. toimien edistämistä.
- Työhyvinvoinnin työkalut ja toimintamallit (Keskusjärjestöt, liitot)
 - Jäsenliitot kartoittavat alakohtaisesti työhyvinvointitoiminnan nykytilan sekä laativat tämän pohjalta yhteisen toimenpideohjelman. Keskusjärjestöt laativat yhteisen tarkistuslistan huomioon otettavista asioista.

Osatyökyvyttömyyseläkkeet ja työssä jatkaminen (Keskusjärjestöt, STM, TEM, Kela)

- Selvitetään miten työntekijän työssä jatkamista ja osa-aikaista työllistymistä voitaisiin edistää seuraavilla toimilla:
 - osatyökyvyttömyyseläkettä ja työeläkekuntoutusta koskeva soveltamisikäraja nostetaan työeläkkeen puolella 63:sta 68 vuoteen
 - osatyökyvyttömyyseläke mahdollistetaan myös kansaneläkkeessä

Masto-hankkeen jatkotoimet

(Keskusjärjestöt, Työturvallisuuskeskus, STM)

- Masto-hankkeen ehdotusten toimeenpanon varmistaminen
- Työmarkkinaosapuolet ryhtyvät käytännön toimenpiteisiin Työturvallisuuskeskuksessa (Työhyvinvoinnin kohtaamispaikka)
 - työkyvyn tukitoimista pelisäännöt työpaikoille
 - valmennusta esimiehille ja työsuojeluhenkilöstölle
 - työsuojaus tukemaan mielenterveyttä edistävien työolojen kehittämistä

Vuosina 2014-2015 voimaantulevat uudistukset

Eläkejärjestelmän uudistukset

- Osa-aikaeläkkeen ikäraja korotetaan 60 vuodesta 61 vuoteen 1954 ja sen jälkeen syntyneillä
- Varhennettu vanhuuseläke (62 v.) poistetaan kokonaan
- Työeläkejärjestelmän tehokkuutta parannetaan

Työttömyysturvaputki

- Työttömyysturvan lisäpäiväoikeuden ikäraja korotetaan 60 vuodesta 61 vuoteen 1957 ja sen jälkeen syntyneillä
- Korotuksen johdosta työttömyysturvaputken alaikäraja nousee noin 59 vuoteen ja yhteen kuukauteen
- 60 vuotta täyttäneitä työnhakijoita suojataan siten, että heillä on oikeus saada työvoimaviranomaisen järjestämä tukityö tai muu aktiivitoimi niin pitkäksi aikaa, että työssäoloehto uudelleen täyttyy
- Vuonna 1957 syntyneillä taataan ylimenokautena ansiosidonnainen työttömyysturva 600 päivältä
- Työnantajan omavastuu työttömyysturvan lisäpäivistä muutetaan siten, että vastuu on enimmillään 90 % nykyisen 80 % sijasta

Työttömyysturvan kannustavuuden parantaminen ja rakenteellinen yksinkertaistaminen

- Korvaustasojen lukumäärää alennetaan kolmesta kahteen
- Korkeampaa tasoa maksetaan:
 - Työllistymistä edistävien aktiivitoimenpiteiden ajalta
 - Työttömyyden alussa enintään 90 päivältä (nyk. 100 pv) työnhakijalle, jolla on työhistoriaa vähintään 20 vuotta
- Ansiopäivärahan enimmäiskesto kytketään työhistorian pituuteen:
 - Enimmäiskesto lyhennetään 500 päivästä 400 päivään henkilöillä, joiden työhistoria on alle 3 vuotta
 - Kolmen vuoden työhistorian jälkeen enimmäiskesto on edelleen 500 päivää

- Enimmäiskesto lyhennetään 100 päivällä aktiivitoimenpiteistä kieltäytymisen johdosta:
 - Työnhakija ei ole aloittanut vähintään 40 päivää kestävästä toimenpidestä 250 ensimmäisen työttömyyspäivärahan aikana
 - 100 päivän lyhennys koskee sekä 400 että 500 päivän enimmäiskestoja
- Työssäoloaika lyhenee 8 kuukaudesta 6 kuukauteen
- Työttömyysturvamuutokset tulevat voimaan 1.1.2014

Päälinjaukset eläkejärjestelmäuudistuksen jatkamisesta

Uudistuksen tavoite

- Keskimääräisen eläkkeellesiirtymisiän nostaminen vuoteen 2025 mennessä vähintään 62,4 vuoteen (2011 60,5 v)
- Tehdään ylijohdaja Jukka Pekkarisen johdolla korkean tason selvitys uudistustyön pohjaksi

Eläkejärjestelmän uudistamisneuvottelut

- Neuvottelujen kohteena ovat:
 - Elinajan odotteen kasvun huomioon ottaminen
 - Eläkejärjestelmän ikäraajat
 - Varhaiseläkejärjestelmät
 - Eläkkeen karttumat ja karttumisen alkaminen
 - Työkyvyttömyyseläkkeen tuleva aika
 - Palkansaajamaksun vähentäminen palkasta
 - Indeksit
 - Eläke-edut turvaava maksukehitys
- Eläkeuudistus tulee voimaan viimeistään 1.1.2017

TyEL-maksun kehitys

- TyEL-maksua korotetaan vuosina 2015 ja 2016 kumpanakin vuonna 0,4 %-yksiköllä
- Korotus jakaantuu tasan työnantajan ja työntekijän maksun kesken
- Seuraavien vuosien maksukehityksestä päätetään samanaikaisesti eläkejärjestelmäratkaisun kanssa
- TyEL-maksu saatetaan pitkän aikavälin vakaalle maksutasolle mahdollisimman tasaisella maksukehityksellä

Työurien pidentäminen – arvio eri toimenpiteiden vaikutuksista

1. Työelämätyöryhmän esitykset	5 kk
2. Osa-aikaeläkkeen ikärajan korottaminen vuodella	1 kk
3. Varhennetun vanhuuseläkkeen poistaminen	1 kk
4. Työttömyysturvaputken alaikärajan korottaminen vuodella	3 kk
5. Työttömyysturvan rakenteelliset uudistukset ja kannustavuuden lisääminen	2 kk
6. Yhteensä	12 kk